

Ett enat Europa

En fallstudie om aktörerna bakom Schumandeklarationen

Abstract

What was the significance of the interaction between Jean Monnet's personal network and the outcome of the Schuman Declaration?

This study, using Allison's Bureaucratic Politics Model, to investigate Jean Monnet's personal network during the time of the upcoming of the Schuman Declaration. It identifies the actors that played a decisive role to make the declaration become real.

After decades of war in Europe, France and Germany had to find a solution to make a long-term peace. USA had declared a deadline to France that they had to come up with a solution that made the two countries cooperate in questions concerning politics and economic. Monnet came up with a plan that would tie together the countries that choose to join a community in questions about coal and steel. By using his political network, Monnet manage to convince decision-maker that his idea of a European Coal and Steel community was the key to cooperation in Europe and preserve the peace and development.

Nyckelord: Jean Monnet, Schumandeklarationen, Byråkratisk politikmodell

*Antal ord:*9048

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund	4
1.2	Syfte och frågeställning.....	4
1.2.1	Forskningsfrågor	5
1.3	Avgränsningar	5
1.4	Tidigare forskning	5
1.5	Upplägg	6
2	Teorival	7
2.1	Byråkratisk politikmodell.....	8
3	Metod	9
3.1	Analysverktyg	10
3.1.1	Operationalisering av byråkratisk politikmodell.....	10
3.2	Källor.....	10
3.3	Bearbetning	11
4	Analys	13
4.1	Vilka var aktörerna?	13
4.2	Vilket inflytande och funktion hade aktörerna?.....	15
4.3	Vilka faktorer formade aktörernas målsättning?	18
4.4	Vilken betydelse hade aktörernas målsättning i förhandlingsprocessen.....	19
5	Resultatdiskussion	22
5.1	Hur såg de politiska målsättningarna ut för Frankrike, Tyskland och USA när Schumandeklarationen skulle antagas?	22
5.2	Vad behövde de olika staterna kompromissa om för att uppnå samförstånd när Schumandeklarationen skulle formuleras?	23
6	Sammanfattning och slutsats	24
6.1	Vilken betydelse hade samspelet mellan Jean Monnets personliga nätverk och utfallet av Schumandeklarationen?	24

7 Referenser..... 26

1 Inledning

”Inställningen i den moraliska frågan är det primära. Människan bär på drifter, passioner, önsknningar, förhoppningar. Alla dessa kan inte få fritt spelrum utan att tillvaron blir outhärdlig för omgivningen; därom är alla överens.” (Molander 2018, s. 56)

Krig har i århundraden genomsyrat människans vardag. Påverkan har varit påtaglig både direkt och indirekt. Antingen genom deltagande i direkta strider eller genom plundring, ekonomiska svårigheter, hunger och rädsla för framtiden; detta är bara några fåtal exempel. Trots lidande från många parter har viljan till förändring i vissa avseenden lyst med sin frånvaro. Flera år efter att ljuden från ett pågående krig tystnat i Europa har det inte arbetats fram någon hållbar lösning för hur freden på kontinenten ska säkerställas. Det råder åter nya spänningar i Europa, fortsätter Frankrike och Västtyskland med den avsaknad av samarbete som nu råder kan risk för nytt krig mellan dessa båda nationer bli verklighet.

Europa hade under en lång tid varit skådeplatsen för flera blodiga krig. Den sargade kontinenten hade fått uppleva 30-åriga kriget, franska revolutionen, Napoleons framfart genom Centraleuropa och inte minst två Världskrig. Fredsperioderna med återhämtning hade inte blivit långvariga.

De gamla ärkefienderna Frankrike och Tyskland står och stampar i gamla fotspår. Spänningen i Europa ökar även då Sovjetunionen har växt till en stormakt, med kommunistiskt styre håller de Östeuropa i sina klor, kalla kriget har kommit, järnridån faller över Europa och delar kontinenten itu. Det är dags för Västeuropa att komma överens, dags att skapa en gemenskap för en hållbar och kontinuerlig fred. Det är dags för Jean Monnet att presentera det som kom att bli Schumandeklarationen.

När franske utrikesministern Robert Schuman den 9 maj 1950 presenterade Schumandeklarationen, ett ekonomiskt avtal där alla Europiska länder var välkomna att ansluta sig till, öppnades en möjlighet för långvarig fred (Green, 2010, s.365–366). Genom att placera de gamla rivalerna Frankrike och Tyskland i en gemenskap, som var öppen för andra länder, skulle man kunna trygga säkerheten i Europa. Avtalet skulle innefatta produktion och ekonomiska ramar för kol- och stålproduktionen i Europa. Genom att göra nationerna beroende av varandra skulle risken för krig och konflikter elimineras. Både kol och stål var viktiga komponenter för att kunna producera krigsmateriel. Genom att rikta om marknaden till att inte producera kol och stål för ändamålet att tillverka krigsutrustning, som i slutändan skulle kunna användas emot dem, skulle vinsten bli fred och ekonomisk trygghet för de länder som väljer att ansluta sig till den

gemenskap som kom att kallas Europiska Kol- och Stålgemenskapen, EKSG, (McKesson, 1952, s.18–35).

75 år har passerat sedan freden inföll den 8 maj 1945 och andra världskriget i Europa var över. 75 år av fred mellan Frankrike och Tyskland. 70 år har passerat sedan Robert Schuman den 9 maj 1950 offentliggjorde den franska idé som skulle omöjliggöra framtida konflikter mellan Frankrike och Tyskland. 70 år sedan grunden för dagens Europiska Union grundlades.

1.1 Bakgrund

I mitt yrke kommer jag dagligen i kontakt med frågor rörande fred och säkerhet. Hur våra system kan användas för att bevara den fred vi upplever är så självklar att värna om. Den militära professionen hur vi verkar i fred, kris och krig speglar hela den skalan av komplexitet som arbetet inom Försvarsmakten innebär. Under alla mina yrkesverksamma år har jag lärt mig hur jag ska verka i de två sistnämnda, kris och krig. Fred som kan verka så enkelt, men i det hela är ett väldigt komplext samspel mellan olika aktörer; länder, organisationer och myndigheter. I boken Internationella relationer beskriver Tallberg i sitt kapitel innebörden av ömsesidigt beroende, där internationella organisationer lägger stor arbetskraft på att korrdinera medlemsstater i gemensamma normer och regler, detta för att främja medlemsstaterna till icke-konfliktrelaterade relationer, utan ett samarbete dem i mellan (Gustavsson & Tallberg, 2018, s. 200–201). Detta samspel mellan nationer och individer finner jag intressant. Nyfikenheten på hur en för tiden djärv plan presenterad av Frankrikes utrikesminister, Robert Schuman, presenterade ett förslag 1950 som kom att forma det Europa vi idag lever i, inrutat av regelverk och normer, men intressant i det avseendet att medlemsstaterna genom ömsesidigt beroende av varandra och samarbete löste dåtidens huvudbryderi; ett enat Europa, i symbios med varandra. Detta för att kunna leva i fred, utan kris eller krig. Det vi tar förgivet och ser som en självklarhet, fred, har varit den inspirationskälla som format syftet och frågeställningen som ligger till grund för studie.

1.2 Syfte och frågeställning

I den här studien kommer jag undersöka den politiska sfär som den franske handelsmannen och dåtidens influenser Jean Monnets rörde sig inom. Vilken roll hans personliga nätverk hade för betydelse när Schumandeklarationen skulle accepteras och få fäste i Frankrike och Västtyskland. Syftet med studien är att genom en förklarande ansatts undersöka Jean Monnets nätverk när Schumandeklarationen skulle formuleras.

Studiens frågeställning: Vilken betydelse hade samspelet mellan Jean Monnets personliga nätverk och utfallet av Schumandeklarationen?

1.2.1 Forskningsfrågor

- Hur såg de politiska målsättningarna ut för Frankrike, Tyskland och USA när Schumandeklarationen skulle antagas?
- Vad behövde de olika staterna kompromissa om för att uppnå samförstånd när Schumandeklarationen skulle formuleras?

1.3 Avgränsningar

För att den vetenskapliga analysen ska bli hanterbar behöver det valda undersökningsområdet avgränsas. I denna studie har forskaren valt att göra följande avgränsningar: koncentrationen görs på de aktörer som ingick i vad forskaren bedömer som ett kriterium för att Jean Monnets plan om en Europisk Kol- och Stålgemenskap skulle vara möjlig att genomföra. Studien kommer redogöra för Frankrike, Tyskland och USA:s roll, främst med avseende på Jean Monnets personliga nätverk och vad det hade för betydelse för mottagandet och formuleringen av Schumandeklarationen. Forskningen kommer inte beröra Italien, Belgien, Luxemburg och Nederländernas roll innan planen hamnade på förhandlingsbordet. Förhandlingsprocessen kommer innefatta övergripande delar som länderna var tvungna att komma överens om, inte ingående detaljer i artiklar.

1.4 Tidigare forskning

Schumandeklarationen och dess uppkomst med alla inblandade aktörer har blivit väldokumenterade under flera år. Flertalet studier går att finna som behandlar området på olika nivåer. Europeiska Kol- och Stålgemenskapen anses vara ett avstamp i historien för det Europa vi lever i idag. Starten på det som kom att bli Europiska Unionen, som flera europeiska länder anslutit sig till, är ett intressant ämne att studera över tiden. Följande studier är ett axplock av all dokumentation som går att finna i ämnet.

I Annika Ström Melins bok *Européerna, Arvet efter EU:s pionjärer*, kan man läsa om det omtumlande Europa, där oroligheter åter börjat blomma upp, öst mot väst, Tysklands krav om att Frankrike skulle släppa kontrollen över Saar-området, som var hjärtat i den tyska kol- och stålproduktionen. Tysklands starka vilja att bli behandlat som en suverän stat. I detta tumultartade Europa beskriver Ström Melin hur Jean Monnet arbetar fram det som kom att bli Schumandeklarationen (Ström

Melin 2005, s.110–112). Ström Melin beskriver hur olika Jean Monnet och Robert Schuman var i sin personlighet, den ene framåt och kontaktskapande, den andra tillbakadragen och eftertänksam, hur dessa olika personligheter förenas till ett gemensamt projekt för framtiden (Ström Melin 2005, s.122).

McKesson beskriver hur bristen och avsaknaden av ett organiserat Europa har lett till flertalet krig och konflikter. Hur behovet att en gemenskap är uppenbar för att undvika en kontinent där konflikter och oroligheter får löpa fritt (McKesson 1952).

I boken *The Diplomats, 1939–1979*, beskriver Rostow Jean Monnets som den kreativa tänkaren, hur han genom sitt sätt att vara kunde övertyga och övertala människor i den riktning han så önskade. Hans förmåga att skapa sig inträde i politiken, till befattningshavare samt förmåga att uppträda i den politiska världen (Rostow 1994). I samma bok belyser Craig Adenauers drivkraft och vilja att lämna gammal diplomati bakom sig och inleda samarbete mellan Västtyskland och Frankrike, detta som en politisk nödvändighet för framtiden (Craig 1994).

Både Lovett och Hitchcock argumenterar båda i sina artiklar nödvändigheten av stöd från USA för att Monnets idé skulle kunna genomföras. De belyser även den ekonomiska aspekten som för tiden efter andra världskriget var i så stort behov av rekonstrueras (Hitchcock 1997, Lovett 1996).

Shaev belyser i sin studie, integrationsproblematiken och motsättningarna till Schumandeklarationen. Franska socialistiska partiets vilja att stödja en Europeisk Kol- och Stålgemenskapen och där med Schumandeklarationen mot de tyska socialdemokratiska partiets motstånd till en gemenskap att samordna kol och stålproduktion (Shaev 2016).

1.5 Upplägg

Studiens första kapitel inleds med inledning, bakgrund, syfte, frågeställning med forskningsfrågor, avgränsningar och tidigare forskning.

I kapitel 2 presenteras studiens teori, som ligger till grund för den kommande analysen. I kapitel 3, metoddelen, presenteras den metod och de analysverktyg som har används för att analysera empirin, kapitlet avslutas med en källdiskussion för studiens material. Då studien genomförs som en fallstudie, kommer det i kapitel 4 presenteras en textanalys. Syftet är att presentera den grund som kommer bli analysdata. Analysdata kommer användas för att besvara den frågeställning som uppsatsen bygger på. Kapitel 5 kommer presentera svaret på forskningsfrågorna utifrån vad analysfrågorna kommit fram till. Studien avslutas med en slutsats, där studiens övergripande frågeställning presenteras.

2 Teorival

I den här delen av uppsatsen redogör forskaren för den teori som kommer användas för att kunna svara på frågeställningen.

För att förstå hur politiska beslut tas och hur de politiska aktörerna tar dessa beslut, behövs det politiska analysmodeller för att förstå dem. För denna studie har författaren valt att använda byråkratisk politikmodellen för analysen av studien. Den byråkratisk politikmodellen är en av de modeller som grundades av den amerikanske forskaren och analytikern Graham Allison. I sin bok *Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis* från 1971, presenterar Allison två modeller för att förklara de båda nationernas handlande under Kuba krisen 1962, mellan USA och dåvarande Sovjetunionen; byråkratisk politikmodell och organisatorisk processmodell. Den organisatoriska processmodellen kännetecknas av att politiska resultat och beslut följer en standardiserad process, där organisationer står för förhandlingarna snarare än individerna. Denna modell ger ett litet utrymme för enskilda individers kreativa tänkande, då detta faller utanför ramen av ett standardförfarande. Byråkratisk politikmodell framhåller däremot den separata aktörens eget handlande utifrån vad denne anses ge bästa utfall. I artikeln *Bureaucratic Politics and Organizational Process Models* diskuterar författaren Jones en utarbetad version byråkratisk politikmodell där den organisatoriska processmodellen är inarbetad i den byråkratiska politikmodellen, detta för att skapa ett ännu effektivare analysverktyg; för att förklara den utrikespolitiska processen. Denna nya byråkratiska politikmodell skapade förvirring och gav inget genomslag (Jones 2017). Denna studie kommer inte innefatta behovet av den organisatoriska processmodellen då enskilda individer har betydelse för politiska beslut och förhandling.

Den byråkratiska politikmodellen innefattar ett ramverk där enskilda aktörer tillåts separat handlingsutrymme för att påverka den politiska beslutsprocessen. Aktörerna som kan vara enskilda individer bidrar med sin egen syn på vad som är gynnsammast för organisationen, nationell säkerhet och egenintresse. Vid förhandlingar vill varje aktör få ett så fördelaktigt resultat för att uppnå sitt mål, att kollektiva eftergifter måste göras för att aktörerna skall kunna uppnå samförstånd. Andra specifika påståenden att beakta i den byråkratiska politikmodellen är:

- Olika aktörer ser olika sidor av samma fråga, eftersom de har olika befattningar inom den politiska sektorn.
- Tidsnöd kan tvinga aktörer att ta politiska ställningstagande.
- Aktörs individuella inflytande har betydelse på förhandlingsutfall, möjlighet och vilja att använda fördelaktiga tillgångar.

- Aktörens politiska mål.

Även om den byråkratiska politikmodellen har använts i flertalet studier under flera år finns det viss kritik mot den, detta trots att sedan 1971 då den först presenterades i boken *”Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis”* har genomgått flera omarbetade upplagor. Kritiken som riktas till modellen är att den bland annat uppfattas som omfattande, tvetydlig och att aktörerna saknar ansvarsskyldighet och demokratiskt ansvar. Trots denna kritik mot modellen, används Allison's verk som utbildningsunderlag och som läroböcker på universitet (Jones 2017).

2.1 Byråkratisk politikmodell

Byråkratisk politikmodell analyserar oberoende aktörer i deras beslutsprocess. I denna studie är aktörerna de individer som har ingående betydelse för att Monnets idé om en gemensam kol- och stålgemenskap skulle bli verklighet. Alla aktörer har ett oberoende intresse av vad deras nation har för nytta av att ingå i en gemenskap. Nyttan kan vara politisk men även ekonomisk. Oavsett vilket individuellt intresse aktörerna har, ger de ett värde till beslutsprocessen samt sin egen syn på vad som är det bästa utfallet för organisationen, nationen och personligt intresse. Utrikespolitiska beslut kan sammanfattas enligt följande:

- Politisk makt, förmåga att få sin vilja hörd genom någon annan.
- Övertalningsförmåga, utövas huvudsakligen mellan eller inom institutioner, beroende på individens makt och förmåga.
- Skapa politiska kontakter och samförstånd hos befattningshavare med politisk makt.
- Åtaganden som behövs för att vidhålla överenskommelser.

(Jones, 2017)

3 Metod

I den här delen av uppsatsen kommer en presentation av den metod forskaren använt för studien.

Författaren till denna studie har valt att använda fallstudie som forskningsdesign och låter fallet stå i centrum och teorin hjälper till att förklara utfallet. Materialet i denna studie har valts att tolka genom kvalitativ textanalys där redan skriven empiri står i fokus för tolkningen när analysfrågorna ska besvaras.

I studier som genomförs genom kvalitativ textanalys är det inte mängden analysdata som ligger till grund för undersökningen, utan valet av analysenhet och det material som forskaren väljer att lyfta upp till ytan. Detta ger forskaren möjlighet att genomföra en djupdykning på enskilt utvalt fall (Thurén 2019, s.44). Fördelen med den kvalitativa textanalysen i denna studie, är att den ger möjlighet att lyfta fram de aktörer och deras betydelse för fallet, deras samspel gentemot varandra har en mening som de enskilt inte har (Esaiasson et al. 2017, s. 211). Det behöver nödvändigtvis inte vara några vattentäta skott om en uppsats är kvantitativ eller kvalitativ; forskaren kan välja att bygga en bro mellan de olika metoderna. Fallstudier kan vara svårt att kategorisera till vilken metod de tillhör, då de oftast omfattar båda (Bryman 2008, s.74). Genom inhämtning av analysdata (till exempel, intervjuer eller enkäter), som kan ge stor mängd insamlat material, kan forskaren välja att analysera sitt material utifrån en kvalitativ metod. På detta sätt har båda metoderna använts (Bryman 2008, s 538).

Inom kvalitativ textanalys använder sig forskaren av intensiv läsning av texter, genom detta kan forskaren hitta intressanta delar, dolt mellan raderna som bara väntar på att med hjälp av de rätta analysverktygen komma upp till ytan för att där få ett sammanhang (Esaiasson et al. 2017, s. 211). För att göra texterna rättvisa bör forskaren först läsa igenom hela texten för att få ett helhetsbegrepp, vid vidare läsning bör sedan de analysfrågor användas som arbetats fram för den teori som används för studien (Esaiasson et al. 2017, s. 229).

För att en studie ska vara trovärdig är det viktigt att mäta rätt saker, det vill säga mäta det forskaren säger att den ska mäta. Det är också viktigt att mäta på rätt sätt. Genom att göra en översiktlig operationalisering kan forskaren säkra en hög validitet. I denna studie har forskaren gjort en operationalisering utifrån Allison's byråkratiska politikmodell. Detta ska säkerställa att slutsatsen håller hög validitet utifrån det analysmaterial som används i studien. En annan viktig faktor för att säkra hög trovärdighet är studiens pålitlighet och noggrannhet, det vill säga hög reliabilitet. Hög reliabilitet i denna studie säkerställs genom tidigare oberoende forskares studier. Där olika textmaterial i ämnet har studerats som

kommer från olika forskare, dessa material har granskats för att kontrollera trovärdigheten i innehållet (Larsen 2018, s.59–61 och Thurén 2019, s.48–49).

3.1 Analysverktyg

För att säkerställa att rätt variabler mäts har forskaren konstruerat ett antal frågor som är tänkta att användas som analysfrågor. Frågorna grundar sig i Graham Allison's byråkratiska politikmodell och har arbetats fram med hjälp av Jones artikel *Bureaucratic Politics and Organizational Process Models* (Jones, 2017). Frågorna syftar till att forskaren ska hålla sig inom det ramverk som teorin satt upp, samt att analysera rätt variabler i det material som används för studien. Att använda rätt analysverktyg är även ett sätt att underlätta för forskaren att rätt frågor besvaras, de som studien syftar till.

Följande frågor ställs till materialitet i syftet att beskriva varje oberoende aktörs separata värde till beslutsprocessen och uppkomsten till Schumandeklarationen.

3.1.1 Operationalisering av byråkratisk politikmodell

- Vilka var aktörerna?
- Vilket inflytande och funktion hade aktörerna?
- Vilka faktorer formade aktörernas målsättning?
- Vilken betydelse hade aktörernas målsättning i förhandlingsprocessen?

3.2 Källor

För att skapa en hög trovärdighet i en studie är det viktigt att granska de källor som används så att de uppfyller kraven på äkthet, oberoende, samtidighet och tendens. Det är i många avseenden lätt att hitta mycket information i ämnet vilket gör att det är av yttersta vikt att kontrollera vart källan härstammar ifrån. Ett källkritiskt förhållningsätt är det främsta vapnet att använda för att skapa trovärdighet och att vara rätt informerad (Esaiasson et al. 2017, s. 287).

Källorna i denna uppsats kommer från sekundärkällor i form av korrespondens mellan de aktörer som ingår i studien, tidskrifter i ämnet, böcker och andra forskares arbeten.

De källor som innefattar korrespondens mellan aktörerna är hämtade från European Historical Archives, där forskaren varit i kontakt med arkivarie som skickat materialitet elektroniskt via mejl, vanligen brukar forskaren själv behöva leta i de olika arkiven men inför denna studie har forskaren fått dem skickade till sig. Dessa dokument anses tillförlitliga och äkta då de kommer från ett officiellt

arkiv som forskaren bedömer med stor sannolikhet blivit granskade. Forskaren bedömer att dessa dokument uppfyller kraven för oberoende, då sedan arkivet upprättades har aktörerna haft möjlighet att granska korrespondensen då de blivit översatta från originalspråk till engelska. Av samma anledning bedömer forskaren att kravet på samtidighet och tendens uppfylls (Esaiasson et al. 2017, s. 291–295).

De källor som kommer från tidskrifter kan vara svåra att bedöma. För att kontrollera trovärdigheten i dessa källor har forskaren valt att titta på recensioner om de författare och de artiklar som författaren till källorna har skrivit. Där har andra oberoende forskare haft möjlighet att bedöma innehållet och recenserar dess innehåll. Utifrån dessa recensioner har forskaren bedömt innehållet som tillförlitligt och trovärdigt. I sin bedömning har forskaren även tittat på oberoende källor som beskriver samma händelse och förekomst (Esaiasson et al. 2017, s.291–295).

Sekundärkällorna som består av böcker har två olika alternativ använts. Fysisk bok och kapitelutdrag från e-böcker. Bedömningen av dessa har gjorts på samma sätt som för källor som kommer från tidskrifter.

I studien har en avhandling använts, för att kontrollera dess innehåll har även den kontrollerats mot referenser avseende äkthet, oberoende och tendens.

Forskarens bedömning av de källor som används i denna studie är att, samtliga uppfyller de krav som bör beaktas vid en studie. Äkthet genom väldokumenterat material för tiden. Oberoende då materialet dokumenterats från olika oberoende källor som styrker händelser samt brev och memoarer som använts i använda källor. De källor som använts i studien har använt intervjuer med de aktörer som varit delaktiga i uppkomsten av Schumandeklarationen. Dessa intervjuer har gjorts år efter Schumandeklarationens genomförande och har således ej varit samtida. Dock har de överensstämmt med de memoarer som använts. Tendens kan vara det svåraste att bedöma där sekundärkällor använts. Vid varje studie har forskare satt sin egen prägel, sitt eget sätt att tolka materialet, vilket kan göra det svårt att i vissa avseende göra en korrekt bedömning (Esaiasson et al. 2017, s. 291–296).

3.3 Bearbetning

Materialet i denna studie består av en stor mängd text som forskaren läst igenom och analyserat. Under inhämtningen av analysmaterial valdes visst material bort direkt, detta på grund av bristande språkkunskap; då visst forskningsmaterial av brev och anteckningar inte var översatta till svenska eller engelska utan var på originalspråk, franska eller tyska, språk som forskaren inte bemästrar. När inhämtningsarbetet av analysmaterialet var färdigt, lästes det noggrant igenom för att forskaren skulle bilda sig en helhet av dess innehåll. Därefter arbetade forskaren igenom materialet ytterligare gånger och då med hjälp av de analysverktyg som skapats för studien. Detta för att finna den information som behövdes för att kunna svara på studiens övergripande frågeställning samt de forskningsfrågor som är ställda till analysen. Under denna process valdes

relevanta delar för studien ut. När detta var genomfört samlades allt material ihop i en analystext för att kunna byggas ihop till ett övergripande material att jobba med.

4 Analys

I den här delen av uppsatsen kommer analysresultatet utifrån de operationella frågor som kommer från Allison's teori, byråkratiska politikmodell presenteras.

4.1 Vilka var aktörerna?

Jean Monnet, mannen med idén om en gemensam Europisk kol- och stålgemenskap för de högproducerade länderna i Västeuropa. Monnet som var en slipad affärsman hade förmåga att skapa de rätta kontakterna runt om i Europa och USA. Under sina år som handelsresande hade han lärt sig vikten av att kunna tala med människor och få dem att känna sig behövda. Han hade en förmåga att skapa band mellan människor, diplomater, journalister och politiker; alla ingick de i Monnets nätverk och alla kände de att de hade förbindelse och betydelse för varandra. Monnet var inte bara duktig på att skapa nya kontakter han hade ett egenintresse av att vårda dem också, det kunde vara genom förtrogna brev eller telefonsamtal. När möjlighet gavs umgicks han gärna med dem. Dessa nätverk kom att få en betydande roll för att kunna förverkliga den idé han hade arbetat fram (Ström Melin 2005, s. 45–46). Han hade genom åren lärt sig skilja ut vilka personer han skulle kunna använda sig av, för att få gehör för de idéer han hade. Det var inte alltid den högst uppsatte ministern som fick höra om hans idé först, han gick oftast till den som kunde vara den person som kände eller arbetade för en beslutsfattare, där började han skapa en kontakt för att sedan börja umgås med denne. När han sedan hade knutit ett band till den personen, en gemenskap, kunde han övertyga denne att stötta hans idé. På så sätt började han sprida idéer underifrån, för att de skulle få ett starkt fäste, sedan började arbeta uppåt i hierarkin (Rostow, 1994, s. 259–260).

Under de många år Monnet bodde och arbetade i USA var hans stora område handel men han arbetade även som ekonomisk rådgivare. Under dessa år skapade han sig värdefulla kontakter. Han umgicks med journalister, bankmän och jurister, alla män som med tiden efter andra världskriget kommer vara väl till hands när hans politiska idéer skulle omvandlas till handling, denna förmåga att välja ut de han ville skulle ingå i sitt nätverk kom väl till pass när Schumandeklarationen skulle presenteras för omvärlden. Monnet hade långt innan andra världskrigets utbrott skapat goda kontakter med högt uppsatta politiker och influenser i USA. Redan innan krigsåren blev han god vän med bland annat Roosevelt, som mellan åren 1933–1945, var USA:s president. Brevkonversation mellan Monnet och

Roosevelt kunde se följande ut:” My dear Mr President: Let me take this occasion to thank you warmly for your kindness in finding time to see me during these crowded days. “(JMAS-41, European University Institute). En av Roosevelts förtrogna jurister, Dean Acheson, kom att bli en nära vän till Monnet. Acheson, som efter andra världskriget kom att bli USA:s utrikesminister, hade under perioden för Kol-och stålgemenskapen ett stort inflytande över den amerikanska utrikespolitiken (Ström Melin 2005, s 63–64).

Under sina år i USA byggde Monnet upp en förtroendevänskap, med flertalet amerikanska politiker, som skulle visa sig vara väl användbar för hans idé (Ström Melin 2005, s.64–65). En av dem var John J McCloy, direktör för Världsbanken 1947–1949, som kom att bli en av de vänner som skulle ingå i Monnets innersta krets (The world bank, 2020). Deras vänskap kom genom åren att bli både av affärsmässig och privat karaktär, vilket skulle visa sig vara väl användbar i framtiden (Jmas10-11, European University Institute, 2020). McCloy var en högt respekterad person i den amerikanska politiken, han var alltid närvarande när större beslut skulle fattas och han blev ofta konsulterad av olika befattningshavare. För tiden var han den mest eftertraktade influensen i amerikansk politik; att vara nära vän med McCloy som hade ett så stort inflytande i den amerikanska politiken var helt klart positivt när Europas framtid skulle diskuteras. McCloy högaktade och litade på sin gode vän Monnet, det var han som gjorde det möjligt för Frankrike att låna pengar från Världsbanken, pengar som behövdes för att bygga upp den kaosliknade ekonomiska situation landet levde med efter kriget (Chira-Pascanut, 2012, s. 46–47). Under efterkrigstiden arbetade McCloy med omfattande planer för att kunna bidra Europa med ekonomiska medel till sin återuppbyggnad. Han var stark förespråkare för att skapa starka band mellan USA och Västtyskland, han var en av dem som uppmanade Adenauer till att anta demokratiska principer (American Council on Germany, 2020).

Trots att Frankrike erhållit finansiella krediter från USA var detta inte en hållbar lösning över tiden. För att Frankrike, men även andra europeiska länder, skulle kunna fungera som självständiga stater både ekonomiskt och utan beroende av att någon annan nation sköter deras säkerhet, måste de enligt Monnet lära sig att samarbeta. Monnet menade att om inget samarbete kom till stånd mellan staterna kunde resultat bli ett nytt krig (Ström Melin, 2005, s.107)

” Ett enat Europa kan inte bli verklighet på en enda gång och inte heller genom en helhetslösning. Det kommer att bygga på konkreta resultat, varigenom man först skapar verklig solidaritet. Sammanslutningen av Europas nationer kräver att gamla motsatsförhållanden som rått mellan Frankrike och Tyskland undanröjs. De åtgärder som vidtas måste i första hand avse dessa två länder.” (Europiska arkivet, 2020).

Detta, en del av det tal höll den för tiden franske utrikesminister Robert Schuman den 9 maj 1950, ett tal som skulle förändra Europa och påbörja den integration som skulle förena Europa. Schuman var en politiker som under lång tid haft flera olika positioner i den franska regeringen, bland annat finansminister

och premiärminister. Dessa positioner gav honom en gedigen bakgrund, men det är som utrikesminister som Europa och världen blivit bekant med honom, han kom att gå under namnet, Europas fader (Europiska arkivet, 2020). Men till skillnad från Monnet var Schuman tillbakadragen och eftertänksam i sin personlighet. Han hade inget behov av att bygga upp någon sfär runt sig. Han ansåg sig inte heller vara någon god talare, trots det hade han en förmåga att få människor att lyssna på honom, han ingav förtroende i det han framförde. När Monnet var i USA 1948, skickade han brev till Schuman och beskrev bland annat sin oro för Europas framtid som för tidpunkten var beroende av amerikanska krediter, vilket inte var någon hållbar lösning över tiden (Ström Melin 2005, s. 107, 122).

Konrad Adenauer var Västtysklands förste kansler efter andra världskriget. Han var en rutinerad politiker som redan innan första världskriget var politiskt aktiv. Adenauer var grundare till den Kristdemokratiska unionen i Tyskland där hans målbild var att kunna ena kristna och katoliker i samma parti (Europiska arkivet, 2020). Adenauer hade en stark övertygelse att en gemenskap i frågor rörande kol och stål inte bara skulle få en ekonomisk betydelse, utan var även ett sätt att få européerna att ändra uppfattning om varandra (Craig 1994, s. 202).

4.2 Vilket inflytande och funktion hade aktörerna?

Hjärnan bakom den berömda Schumandeklarationen var den franske regeringsrådgivaren Jean Monnet. Hans idé, om att skapa en överstatlig myndighet för produktion och försäljning av kol och stål för Frankrike och Tyskland, skulle förena de två nationerna till att bli beroende av varandra. Genom denna gemenskap skulle de båda länderna hamna i symbios med varandra och risken för framtida konflikter i Europa skulle därmed minska. När väl planen var utarbetad behövde Monnet övertyga befattningshavare i Europa och USA. Monnet må ha varit en tänkare och god rådgivare men, han hade inte den politiska positionen som behövdes föra att kunna genomföra idén. Han behövde någon som vågade stå för hans idé och ha tillräckligt mycket makt för att kunna genomföra den. Nu kom hans stora nätverk till pass. I de nätverk han byggt upp ingick bland annat Roosevelt, Schuman och Acheson, alla män i position att genomföra förändringar bara de fick den presenterad för sig (Ström Melin 2005, s.63–64).

För att Monnets plan överhuvudtaget skulle kunna genomföras behövde den få stöd från amerikanerna. Monnets vän McCloy var en av få som fick kännedom om hans idé, innan han hade presenterat den för Schuman. Monnet visste att, om idén inte skulle få ett officiellt godkännande i USA, skulle den inte ha en chans att kunna bli verklighet. En person som kom att visa sig vara väldigt viktig för att Schumandeklarationen överhuvudtaget skulle kunna bli verklighet var USA:s utrikesminister Dean Acheson. Monnets sedan lång tid tillbaka gode vän. Under flera år hade de två herrarna utvecklat en ömsesidig vänskap och respekt för varandras arbeten. När Monnet först presenterade planen för amerikanerna var

den inte välkommen, de trodde att utgången skulle bli en europeisk kartellbildning och det var inget man var beredd att stötta. I detta läge fick Monnet kontakta sin gode vän Dean Acheson, USA:s utrikesminister, och förklara innebörden av planen. När väl planen blivit tydlig och vad innebörden av den betydde blev det varmt mottagen av USA och då den fick god respons. USA:s utrikesminister Dean Acheson tyckte att det var en idé helt i linje med den amerikanska politiken och stöttade därför den franska idén (Ström Merlin, 2005, s.160). Monnet hade lyckats få med sig USA. Vägen till ett nytt Europa var planlagd (Hitchcock 1997, s.628).

Tiden för en europeisk gemenskap kunde inte bli bättre. Återigen hade Europa ett spänt läge. Nya konflikter vilade runt hörnen. Järnridån hade fallit och Sovjetunionen växte sig allt starkare, förhandlingar om Tysklands återförening var inte aktuella. Väst mot öst, Kalla kriget hade erövrat världen. Konflikter i industriregionen Saar som Frankrike kontrollerade, ett område med blomstrande kol- och stålproduktion var infekterat och tyska önskemål om att själva få styra detta område var enligt Frankrike inte ett alternativ. Spänningarna mellan Frankrike och Tyskland växte sig allt starkare (Ström Melin, 2005. S.110). Tidpunkten för när Monnet presenterade sin idé för Schuman, som vid tiden var Frankrikes utrikesminister, kunde inte komma lämpligare. Den låg helt rätt i tiden, hade den presenterat några år tidigare hade den troligtvis blivit förkastad, fem år senare och den hade med största sannolikhet kommit försent (Lovett, 1996 s. 426). Schuman var i stort behov att kunna visa upp en långsiktig plan för att kunna garantera stabilitet och säkerhet för Frankrike. När Schuman tillträdde posten som utrikesminister fick han uppgiften att övervaka Tysklands uppbyggnad efter kriget, både politiskt och ekonomiskt. Den uppgiften hade han inte lyckats med. Därför, när Monnet presenterade planen öppnades en möjlighet att skapa ett nytt Europa samtidigt som nationalstaternas betydelse bevarades (Hitchcock, 1997 s.606). En hårt pressad Schuman behövde inte mer än ett veckoslut för att inse att det var nu eller aldrig. Skulle han kunna rädda sitt anseende i den politiska kretsen var det nu han hade sin chans. Amerikanerna hade pressat honom på att en lösning krävdes. Under slutet av 1949 hade Acheson meddelat Frankrike att man nu måste ta tag i frågan om Västtysklands framtid, två år hade passerat utan att någon lösning hade arbetats fram. Amerikanerna propagerade för att Frankrike var det land som skulle ta på sig ledartröjan när det gällde integrationen av Tyskland i Västeuropa (Craig, 1994, s.206). Europa hade haft fred i nära fem år, men inte funnit någon lösning på sina problem. Här fanns nu lösningen, presenterat för Schuman, Monnet hade tänkt och det enda Schuman behövde göra var att bestämma sig för om den var genomförbart (Hitchcock, 1997, s. 628). Robert Schuman kom att gilla den plan som Monnet presenterat för honom, den plan som kom att ligga till grund för det Europa vi lever i idag. Det var en djärv plan han ställde sig bakom. Frankrike och Tyskland, två genom århundradena stora fiender, skulle samarbeta i frågan om kol och stål; två stora byggstenar för framtidens uppbyggnad och välfärd. Idag är vi beroende av olja för att industrin ska fungera, decennierna innan behövdes kol för att kunna producera bland annat el och värme. Två viktiga resurser för att kunna framställa stål från järnmalm. (Lovett, 1996, s.426)

” Once I have reached a conclusion that I want others to share, I am never afraid to repeat myself...” Ska Monnet ha sagt för att sprida sin idé (Rostow 1994 s.264).

Kort tid efter att Schuman antagit Monnets plan skickades sändebud till den tyske rikskanslern, Adenauer, från Schuman om det förslag som fransmännen hade om en Europisk Kol- och Stålgemenskap. Schuman hade under våren varit i Bonn för att diskutera den infekterade frågan om fransk kontroll över Saar. Mötet mellan Schuman och Adenauer hade inte blivit bra och spänningarna mellan de båda länderna var under våren 1950 stor. När så Schuman den 8 maj 1950, bara en dag innan Schumandeklarationen offentliggjordes, gav Adenauer ett förslag som innebar att Västtyskland skulle börja behandlas som en jämlik nation, där gammal rivalitet skulle för alltid begravas. Rädslan för att de båda nationerna skulle rusta upp sin produktion av stål och kol för att kunna producera krigsmaterial skulle inte vara möjligt utan någons vetskap. Detta skulle innebära att de båda nationerna och övriga nationer i Europa inte skulle behöva vara rädda för ett nytt krig. Efter allt är det bara att titta på en karta för att kunna inse vart gränserna för Saar- och Ruhr-områdena ligger för att kunna förstå, varför det varit konflikter om vart nationsgränserna skulle dras. Adenauer accepterade förslaget. Västtyskland var beredd att ingå en gemenskap med Frankrike. När svaret nådde Schuman den 9 maj 1950 hade den franska regeringen sammanträde, ytterst få ledamöter ur den franska regeringen visste vad som var på gång. Schuman avslutar mötet med att deklarerat Monnets idé och det positiva svar man fått från den västtyska rikskanslern. Efter viss fransk debatt enar sig den franska regeringen och accepterar Schumans plan, senare på kvällen offentliggjorde Schuman den franska planen (Ström Melin, 2005, s. 148, 151, 154–156). Frankrike hade presenterat en plan för dem som innebar att den franska och västtyska industrin skulle samarbeta i produktionen av kol och stål. Två viktiga komponenter för uppbyggnad, utveckling och välstånd under en och samma högre överstatlig myndighet. Med Frankrike i spetsen. Frankrike hade ett svar på det krav USA under en längre tid pressat dem på (Hitchcock, 1997, s.606).

Alla tyckte inte att planen var bra. Storbritannien som inte hade varit med från början motsatte sig planen om en överstatlig Högre myndighet som skulle tala om för britterna hur mycket kol och stål de fick producera och till vilket pris och villkor. Detta ville man hålla inom nationen och inte lämna över till någon myndighet att bestämma. Denna kontroll ville man själva styra över. Även om Schumandeklarationen bjöd in andra nationer att sammansluta sig till gemenskapen valde britterna att stå utanför. I hävd att de brittiska levnadsförhållandena skulle försämrats. Att britterna motsatte sig planen innebar inte någon förändring i den kol- och stålgemenskap som var på väg att bildas i Europa, där inledningsvis sex länder kom att ansluta sig; Frankrike, Västtyskland, Luxemburg, Belgien, Italien och Nederländerna. De fyra sistnämnda utan betydelse för uppkomsten av gemenskapen (McKesson, 1952). Den 9 maj 1950 presenterar Schuman Monnets plan i en presskonferens, planen kom att bli känd som Schumandeklarationen. Början på ett nytt Europa där ömsesidigt samarbete och förtroende skulle utesluta nya krig mellan de anslutna nationerna (Hitchcock, 1993, s 603).

4.3 Vilka faktorer formade aktörernas målsättning?

Vid tidpunkten för när Schumanplanen skulle få fäste i Europa var det främst tre länder som behövde godkänna planen för att den skulle vara möjlig att genomföra; Frankrike, Tyskland och USA. Övriga nationer som ville ansluta sig till gemenskapen var välkomna, men var inte avgörande för dess genomförande. Det var nu som det nätverk Monnet hade skapat under flera år kom väl till pass. Monnet visste att det var i andra ledets politiker som det var störst möjlighet att påverka befattningshavarna, det var i det politiska skiktet som politikerna hade tid att lyssna och ofta här som behovet av planer behövdes, för att kunna presenteras vidare upp till beslutfattarna. Monnets tid var inne (Chira-Pascanut 2012, s.102, 124). Han behövde någon som var beredd att sätta sitt namn på den plan han hade arbetat fram. När den franske utrikesministern fick planen i sina händer behövde han inte många dagar på sig för att förstå att detta var den planen han behövde, detta var en idé som skulle kunna förändra Europa. En plan han var beredd att stötta och genomföra (Ström Melin 2005, s. 118). Den franska relationen med USA började försämrans i det avseende gällande relationen med Tyskland. Amerikanerna hade under en tid börjat stötta Tyskland och de hade börjat tappa förtroende för att Frankrike skulle kunna reda ut det ekonomiska och politiska läge som rådde i Europa. I den spänning som rådde mellan länderna behövde Frankrike ta steget och komma med ett konkret förslag om hur ett politiskt och ekonomiskt samarbete mellan länderna skulle gå till (Hitchcock, 1997 s.605, 616).

Grundtanken var en idé om en gemensam federal övermyndighet som skulle hjälpa Frankrike och Tyskland med det ramverk som skulle styras över kol- och stålproduktionen, allt skulle ske på lika villkor. Arbetsvillkor för de som arbetade i gruvområdena, utvecklingen av export och prissättning, allt skulle ske på lika villkor för de nationer som väljer att ansluta sig. Övermyndighetens uppgift var att styra över detta och kontrollera att reglerna efterlevdes. Nationerna skulle inte längre behöva tänka på detta utan kunde ägna sig åt andra politiska frågor (Hitchcock, 1997 s. 603). Monnet hade observerat att det från nationerna ofta rådde brist på samarbete. Istället för att samarbete för att få en effektiv och gynnsam handel valde varje nation att bara se till sitt eget intresse och det man ofta kommit överens om, varade inte många timmar. Detta gjorde att produktionen ofta gick på sparlåga trots att efterfrågan på råmaterial var stor. Framförallt Tyskland, som efter andra världskriget inte tilläts möjlighet producera den kol och stål som behövdes för att kunna få igång ekonomin i Europa. Anledningen var att det för tillfället inte fanns någon reglering som kunde övervaka Tyskland att producera kol och stål, för andra ändamål än krigsmateriel (Hitchcock 1997, s.605–607).

Efter kriget fick Tyskland inte självt styra över sina tillgångar utan övervakades av fransmännen. För att detta skulle kunna vara möjligt var det av yttersta vikt att Europa och framförallt Frankrike sluta behandla sin gamla ärkefiende som en fortsatt fiende, utan som en suverän stat med samma möjlighet att kunna utveckla sin välfärd (Hitchcock 1997, s. 618–619). Det var dags att blicka framåt och gräva ner stridsyxan. Enda sättet för Europa var enligt Adenauer att samarbeta, det var

dags att välja riktning. Dags att ena Europa mot ett gemensamt mål, det målet borde inte vara att starta konflikter eller målsättning att förinta varandra, det borde istället vara att dra nytta av varandra. Utnyttja möjligheterna att börja om på nytt, utan delade intressen, utan ett gemensamt intresse (Craig 1994, s. 202).

Trycket för att få igång råvaruproduktionen i de franska och tyska industriregionerna efter kriget var påträffande. En lokalpolitisk blandning av kommunister och socialister skulle få produktionen av kol och stål att fungera, där påtryckningar inom hela den politiska trappan var påtaglig, både nationellt och internationellt. Att få detta politiska kaos att fungera var en förutsättning för att kunna återuppbygga Frankrike och Västtyskland, där industrierna krävde en kontinuerlig påfyllning av råvaror till sin produktion. För de som arbetade inom gruvindustrin var arbetsförhållandena svåra. Detta gällde både för de franska och de västtyska arbetarna. I Frankrike hade det politiska läget förändrats efter 1948 då många kommunistiska ministrar lämnat sina poster och en starkare socialistisk regering tagit form. Omfattande strejker inom gruvindustrin blommar upp med krav på bättre arbets- och hälsoförhållanden samt högre lön. Kravet på högre lön från arbetarna stod i kontrast till den socialistiska regeringens försök till att kontrollera priser och löner för att förhindra inflation som skulle kunna skada den franska industrin. Regeringen krossar strejken och de som inte blivit avskedade som en följd av upproren återgår till sina arbeten i gruvorna. Till skillnad från den franska metoden försökte de tyska fackföreningarna samarbeta med det socialistiska partiet. Resultatet av detta blev att det kommunistiska partiet och dess anhängare minskade i de större industriområdena, där inräknat det betydande Ruhr-området (Shaev, 2016, s.261–269).

För att kunna leva upp till en effektiv produktion med konkurrenskraft på den internationella marknaden behövde Frankrike se över sin inrikespolitiska grund för att kunna uppnå den tyska prissättningen på kol. Där kol och stål för den inhemska produktionen var lägre än prissättning för den som gick på export. Detta priskrig skapade sämre förutsättningar för den franska kol- och stålindustrin att konkurrera med den tyska industrin. Risken för uppsägningar och varsel skulle i detta läge äventyra den franska välfärden (Shave, 2016, s.271).

4.4 Vilken betydelse hade aktörernas målsättning i förhandlingsprocessen?

”Förvåningen var allmän. Ingen väntade sig ett sådant förslag, varken i Frankrike eller utanför Frankrike, och framförallt inte av Frankrike.” (Ström Melin, 2005 s.158).

Införandet skulle ge en gemensam prissättning på varorna, som skulle gynna hela regionen, inte bara för Frankrike och Tyskland. Priserna på kol och stål varierande kraftigt inom hela Europa. Belgien med ett högt kolpris, konkurrerar med

Tyskland och Nederländerna som hade ett lågt kolpris, medan Italien hade ett högt stålpris konkurrerar med det låga priset på stål i Tyskland. Det var inte bara priserna som varierande mellan länderna, även skillnader i hur mycket kol och järnmalm de olika regionerna kunde producera skilde sig. Genom en gemensam federal övermyndighet för dessa råvaror, skapas möjlighet för nationerna att konkurrera på lika villkor, detta skulle skapa ett ömsesidigt beroende av varandra. Resultatet skulle bli att konflikter dessa i mellan skulle bli otänkbara. Detta hade Monnet insett när han skapade sitt förslag om en gemenskap för kol- och stålgenenskap (McKesson, 1952, s.19–20).

Arbetet med att utforma detaljerna för Schumandeklarationen tog endast 10 månader att arbeta fram. Drygt en månad efter att Schuman offentliggjort deklARATIONEN samlades Frankrike, Västtyskland, Luxemburg, Italien, Belgien och Nederländerna för att tillsammans arbeta fram en slutlig deklARATION, som de alla kunde enas över. Tanken med förhandlingarna som Jean Monnet själv ledde var att suddas ut de nationella gränser som respektive land argumenterade för. Målsättningen med förhandlingarna var att finna gemensamma fördelar för alla, inte varje enskild nations fördel (Ström Melin 2005, s.177).

” Saken jag arbetade för var alltid viktigare än min person, det enda jag eftersträvade var att försöka få människor att arbeta tillsammans för ett gemensamt mål” (Ström Melin, 2005, s.73).

Svårigheter att komma överens om Höga Myndighetens befogenheter var en akilleshäla för de mindre nationerna, Belgien, Nederländerna och Luxemburg. De hade farhågor att i större frågor skulle de bli överkörda och att deras intressen inte skulle få någon verkan eller gehör. För Monnet var den Höga Myndighetens befogenheter helt självklara; den skulle vara helt oberoende av medlemsstaterna och ha självständiga befogenheter, för de frågor som rörde kol och stål. För Monnet var detta en kärnfråga som han ogärna ville ändra på. För att komma till bukt med denna fråga blev dock Monnet tvungen att kompromissa. Länderna kom överens om att införa ett ministerråd, ministerrådet skulle jobba direkt under Höga Myndigheten och fungera som en balansering till Höga Myndighetens makt, dit medlemsländerna skickade representanter. Monnets förslag om att endast fem ledamöter skulle ingå i Höga Myndigheten, alltså ett land som inte skulle få möjlighet att skicka en representant. Detta förslag kunde länderna inte gå med på, Monnet fick ge vika och totalt kom man överens om att nio ledamöter skulle ingå i Höga Myndigheten. För att dessa skulle vara representativa var de tvungna att avskriva sig allt nationellt intresse (Ström Melin 2005, s. 178–182).

De tyska förhandlingarna hade svårt att acceptera en total ekonomisk överlämning av sina tillgångar till Höga Myndigheten. Tyskland hade byggt upp sin industri i kartellliknande former, detta var något som inte kunde accepteras i gemenskapen. Inte heller de amerikanska representanterna Acheson och McCloy kunde acceptera en strategi som bygger på detta mönster. Tyskland hade även svårt att acceptera det faktum att behöva lämna ifrån sig kontroll över landets industriutveckling. Dessutom ville de tyska stålproducenterna få obehindrat tillträde till kolgruvorna. Någon ekonomisk fördel för Västtyskland kunde inte accepteras av parterna, detta resulterade i att förhandlingen riskerade att avstanna

och hela förhandlingsprocessen av Monnets plan omöjliggöras. För att komma vidare i förhandlingarna kontaktade Monnet sin vän McCloy. McCloy trädde in och gav ett ultimatum till Adenauer, förhandlingarna kunde inte längre stå stilla. Västtyskland var tvungna att acceptera att inte få fri tillgång till sina egna kolgruvor, utan att endast tillgodose att en viss del av stålindustrins behov producerades. Denna begräsning skulle utgöra en stor ekonomisk begräsning för den tyska ekonomin. Från att gå från förhandling till ultimatum lyckades McCoy övertyga tyskarna. Utan McCoy stöd i detta läge skulle enighet varit svår att uppnå, McCloys ingripande spelade en helt avgörande roll för införandet av Schumandeklarationen under förhandlingsprocessen (Chira-Pascanut 2012, s. 150–162). I mars 1951 var förhandlingarna klara och då hade delegationen arbetat fram ett förslag som bland annat innebar att Belgien, med en eftersatt industri, inte skulle behöva känna av en minskning med mer än tre procent mot föregående år. Italien med sin speciella stålindustri där skrot användes, fick igenom att även skrot skulle ingå, då efterfrågan på skrot ökat efter andra världskriget, vilket hade resulterat i att världsmarknadspriserna hade ökat (Ström Melin 2005, s. 178–182).

5 Resultatdiskussion

I den här delen presenteras resultatet av studiens forskningsfrågor.

5.1 Hur såg de politiska målsättningarna ut för Frankrike, Tyskland och USA när Schumandeklarationen skulle antagas?

Europa behövde en hållbar lösning på de spänningar som börjat uppstå mellan Frankrike och Tyskland. Tyskland hade sedan freden efter andra världskriget inte haft fri tillgång till sina naturtillgångar som landet behövde för att kunna fortsätta att utvecklas och byggas upp efter kriget. Frankrike hade fått i uppgift att övervaka den tyska industrin samt arbeta fram ett förslag som skulle minska spänningarna i mellan de båda länderna. Genom den gemenskap som Schumandeklarationen innebar skulle de båda länderna kunna utveckla sina kol- och stålindustrier, detta skulle medföra en trygghet för de båda länderna som under flera århundraden varit varandras fiender. Vinningen skulle inte bara bli politisk utan även ekonomisk. För Västtyskland skulle det innebära att de skulle bli behandlade som en suverän stat, med möjligheter att utvecklas sin välfärd och inte behöva någon övervakning av sina naturtillgångar utöver dem i Schumandeklarationen. För Västtysklands kansler Konrad Adenauer var detta en viktig ståndpunkt. Hans stora målsättning var att leda Tyskland in i ett enat Europa, utan konflikter eller målsättning att starta några konflikter mellan varandra. För att lyckas med det målet, ett gemensamt mål för hela Europa var ett starkt samarbete enda vägen att gå.

I efterkrigstidens spår hade ett politiskt skifte ägt rum i Frankrike, från ett kommunistiskt starkt fäste till ett mer socialistiskt. Under efterkrigstiden hade strejker brutit ut i industriregionerna med krav på högre lön och bättre arbetsvillkor. Detta var inte förenligt med socialisternas försök att kontrollera löner och priser på råvarorna i försök att undvika inflation. För Frankrike fanns det två mål med idén om en Europisk Kol-och Stålgenomskap med Västtyskland. För Robert Schuman var det att finna en politisk lösning på sitt problem, hur den västtyska industrin skulle regleras, så att kol och stål användes till återuppbyggnad och inte till att skapa krigsmateriel, samt det faktum att de politiska spänningarna i Europa började göra sig märkbara. Ett enat Europa var enda lösningen för att undvika framtida konflikter. USA hade under en längre tid pressat Schuman till att finna en hållbar lösning på det politiska problem som fanns mellan de båda länderna. För Jean Monnet var målet av ekonomisk karaktär. De tyska

industriområdena arbetade på halvfart trots att efterkrigstidens industrier var i stort behov av kol och stål. En annan faktor var även den tyska prissättning på dessa varor. Råvaror som gick på export hade en helt annan prissättning än de som såldes på den inhemska tyska marknaden. Detta skapade sämre förutsättningar för Frankrike att konkurrera med den tyska industrin. Monnets förslag var en konkret lösning både politiskt och ekonomiskt, de krav som USA under en längre tid ställt på Frankrike.

5.2 Vad behövde de olika staterna kompromissa om för att uppnå samförstånd när Schumandeklarationen skulle formuleras?

Att komma överens är inte alltid lätt. Efter 10 månaders förhandling hade de första sex medlemsstaterna till Europiska Kol-och Stålgemenskapen kommit överens om en deklaration de alla var överens om. För att komma dit hade länderna varit tvungna att göra vissa eftergifter.

Tyskland, som innan deklarationen hade haft en industri med i många avseenden en kartellliknande verksamhet, hade haft svårt att acceptera att den Höga Myndigheten skulle ha förfogande över den prissättning och kontroll av hur mycket kol man fick lov att producera till sin stålproduktion. I dessa stora frågor var Tyskland tvungen att ge vika, ett kartellliknande mönster var inget man kunde acceptera. Detsamma gällde pris- och produktionsfrågorna, Tyskland vara tvungna att acceptera dessa delar av deklarationen. De mindre länderna Belgien, Nederländerna och Luxemburg hade svårt att acceptera den stora makt som Höga Myndigheten skulle få. De hade farhågor att deras röster inte skulle bli hörda i viktiga frågor. Monnet som till en början hade räknat med att endast fem ledamöter skulle ingå i Höga Myndigheten fick under förhandlingarna ge vika, nio ledamöter skulle ingå i Höga Myndigheten, inget land skulle behöva stå utanför. För att balansera den makt som Höga Myndigheten var tänkt att få blev Monnet tvungen att införa ett ministerråd. Belgien, som hade en gammal och eftersatt industri, var rädda att de skulle hamna utanför och lyckades förhandla igenom en avtalsdel där en minskning på mindre än tre procent inte skulle bli märkbar för deras ekonomi.

För att skapa en balans i prissättningen på kol och stål fick alla länderna göra förändringar, då priserna skilde sig länderna i mellan. Belgien hade tidigare behövt konkurrera med Tyskland och Nederländerna som hade ett lägre kolpris än Belgien och Italien konkurrerade med de tyska stålpriserna, samt att den italienska industrin använde skrot i sin ståltillverkning. Det var inte bara priserna som skilde mellan de olika länderna, även hur mycket kol man lyckats producera skilde sig. I den deklaration som länderna kommit överens om skulle produktions- och prisnivåerna regleras.

6 Sammanfattning och slutsats

Allisons byråkratiska politikmodell ställer olika frågor som sätter enskilda aktörer i centrum, fångar in deras önskemål och behov. Utifrån dessa frågor får man relevanta svar på just det man frågar om. Den ger inte svar på organisationens vilja där de olika aktörerna verkar, utan riktar sig mot aktörernas egenintresse i organisationen.

6.1 Vilken betydelse hade samspelet mellan Jean Monnets personliga nätverk och utfallet av Schumandeklarationen?

Jean Monnet hade under flera år byggt upp en politisk sfär runt sig. Flera av dessa personer hade en nyckelroll för utformningen av det nya Europa som Schumandeklarationen innebar. Deklarationen riktade sig främst till Frankrike, Tyskland och USA. Att få ett godkännande från USA var en ytterst viktig faktor för att över huvud taget kunna genomföra Monnets plan. Dean Acheson, USA:s utrikesminister som sedan flera år tillbaka var vän med Monnet, hade en viktig roll när Monnet skulle presentera sin plan för USA. Till en början tyckte inte amerikanerna om den idé som Monnet hade presenterat för dem. Monnet kontaktade då sin vän Acheson för att tydliggöra och förklara planens innebörd. Acheson som hade stort förtroende för Monnets arbete lät sig höras och efter samtalet mellan männen tyckte Acheson att idén var bra och stöttade den. På detta sätt hade Monnets personliga vänskap med befattningshavare i USA hjälpt honom vidare i sitt arbete med att förena Europa. Monnet behövde en beslutsfattare som kunde stå bakom den plan han hade arbetat fram, denne person behövde inneha en sådan position att inte bara våga stå bakom planen utan även inneha den makt som behövdes för att kunna föra den vidare i den franska regeringen och vidare till Tyskland. Lotten föll på utrikesminister Schuman som Monnet tidigare haft konversation med, i andra frågor. Schuman visste att han var tvungen att agera mot Tyskland och han blev den som tog kontakt med Adenauer. Dessa två hade träffats tidigare men hade då inte kommit överens i frågan om de båda nationernas framtid med avseende på Frankrikes kontroll över tyska gruvor. Förhoppningen var nu att de framöver skulle kunna få en annan positiv relation. Det positiva svar Adenauer skickade till Schuman bekräftar att så blev fallet.

Under förhandlingarna av deklARATIONEN riskerade processen hamna i ett ändläge och förhandlingen kom inte vidare, då Tyskland ej kunde acceptera en

total ekonomisk överlämning till Höga Myndigheten. I detta läge kontaktade Monnet sin vän McCloy för stöd och förhoppning att han skulle kunna tala tyskarna till rätta. McCloy som sedan tidigare var tyskvänlig gav Adenauer ett ultimatum att acceptera de regler och normer som Höga Myndigheten förespråkade. I detta läge spelade McCloy insats en avgörande roll för fortsatta förhandlingar. Utan hans ingripande i förhandlingen skulle inte deklARATIONEN vara möjlig att genomföra.

Slutsatsen är att Schumandeklarationen skulle vara svår att genomföra om det inte vore för det nätverk av kontakter som Monnet byggt och vidmakthållit under flera år. Den direkta kontakt han hade med sina amerikanska vänner på regeringsbefattningar och det goda anseende han hade skapat sig inom den politiska krets i USA, där beslut om Europas framtid fattades, var helt avgörande för att kunna skapa ett nytt fredligt Europa. Både för att stärka planen samt kunna lösa den konflikt som annars skulle kunna satt stopp för förhandlingarna av deklARATIONEN.

När det gäller den franska kontakten med utrikesminister Robert Schuman var det inte bara vetskapen att Schuman behövde en plan för sitt dilemma i den fransk-tyska situationen, utan också att Schuman hade den politiska makt som behövdes för att föra planen vidare, makt som Monnet själv inte hade. Monnets nätverk omfattade inte den västtyska kanslern Adenauer, utan det var Schuman som hade den kontakten med Tyskland. En stor fördel under förhandlingsprocessen var McCloy, han fungerade som en länk mellan Monnet och Adenauer. En gemensam vän som båda hade förtroende för och McCloy hade förtroende för både Monnet och Adenauer. Tre män som tillsammans inte kände varandra, tillsammans bidrog de till varsin viktig del för att förhandlingsprocessen skulle kunna fortlöpa. Där tillförde de en viktig förutsättning så att arbetet med att färdigställa deklARATIONEN kunde fortskrida.

Helt klart kan diskuteras om Monnets nätverk var avgörande för uppkomsten av Schumandeklarationen. Men vi kan förutsätta att det helt klart var en fördel att Monnet hade ett nätverk med personer i hög maktposition runt sig. Han visste redan innan han presenterade planen för dem vad de tyckte i olika politiska frågor, därför ökade förutsättningarna till ett lyckat utfall.

70 år har passerat sedan Schumanplanen offentliggjordes den 9 maj 1950, fortfarande råder fred mellan Frankrike och Tyskland. Monnet, Schuman och Adenauer fick rätt; enda sättet för att säkerställa fred är att samarbeta.

7 Referenser

Bryman, Alan, 2008. *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2 uppl. Malmö: Liber

Chira-Pascanut, Constantin, 2012, "The Schuman Plan: Vision, Power and Persuasion", University of Victoria, Libraries, [Elektronisk] Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/1828/4314> (hämtdatum 2020-03-26)

Craig, Gordon A, 1994. "Konrad Adenauer and his diplomats", *The Diplomats, 1939-1979*, Princeton University Press, [Elektronisk] Tillgänglig: <http://jstor.org/stable/j.ctv8pz9nc.12> (hämtdatum 2020-04-21)

Esaiasson, Peter- Mikael Gilljam- Henrik Oscarsson- Ann Towns & Lena Wängnerud, 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 5 uppl. Visby: Wolters Kluwer

European University Institute-Historical Archives of the European Union, 1994-2006, JMAS: Jean Monnet American Sources (hämtdatum 2020-04-27)

Europeiska unionens officiella webbplats, EU:s Pionjärer: Jean Monnet, [Elektronisk] Tillgänglig: https://europa.eu/european-union/about-eu/history/eu-pioneers_sv#jean_monnet (hämtdatum 2020-03-25)

Europeiska unionens officiella webbplats, EU:s Pionjärer: Konrad Adenauer, [Elektronisk] Tillgänglig: https://europa.eu/european-union/about-eu/history/eu-pioneers_sv#konrad_adenauer (hämtdatum 2020-05-05)

Europeiska unionens officiella webbplats, EU:s Pionjärer: Robert Schuman, [Elektronisk] Tillgänglig: https://europa.eu/european-union/about-eu/history/eu-pioneers_sv#robert_schuman (hämtdatum 2020-03-25)

Europeiska unionens officiella webbplats, "Schumandeklarationen den 9 maj 1950", [Elektronisk] Tillgänglig: http://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/europe-day/schuman-declaration_sv (hämtdatum 2020-04-22)

Green, David Michael, 2010. "Has Europe Solved the Problems of War? Explaining the "Long Peace" of the Post-1945 Era", *European Review*, Vol.18 No 3, s. 365-377, [Elektronisk] Tillgänglig: <https://doi.org/10.1017/S1062798710000086> (hämtdatum 2020-03-25).

Gustavsson, Jacob & Jonas Tallberg, 2014. *Internationella relationer*, 3uppl. Lund: Studentlitteratur

Hitchcock, William I, 1997. "France, the Western Alliance and the Origins of the Shuman Plan 1948-1950". *Diplomatic History* Vol.21 No 4 s.603-630, [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www-jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/24913338> (hämtdatum 2020-04-02)

John J. McCloy, American Council on Germany, [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.acgusa.org/about-us/history/biography-john-j-mccloy/> (hämtdatum 2020-05-08)

John Jay McCloy, The World Bank, [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.worldbank.org/en/about/archives/history/past-presidents/john-jay-mccloy> (hämtdatum 2020-05-08)

Jones, Christopher M., 2017. "Bureaucratic Politics and Organizational Process Models". *Oxford Research Encyclopedia*, Oxford University Press, [Elektronisk] Tillgänglig: doi:10.1093/acrefore/9780190846626.013.2 (hämtdatum 2020-04-30)

Larsen, Ann Kristin, 2018. *Metod helt enkelt: En introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 2 uppl. Malmö: Gleerups

Lovett, A.W. 1996. "The United States and the Schuman Plan. *A Study in French Diplomacy 1950-1952*", *The Historical Journal*, Vol.39 No 2 s.425-455, [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.jstor.org/stabel/2640188> (hämtdatum 2020-04-20)

McKesson, John A, 1952. "The Schuman Plan", *Political Science Quarterly*, Vol.67 No 1 s 18-35, The Academy of Political Science, [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.jstor.org/stabel/2145296> (hämtdatum 2020-03-26)

Molander, Per, 2018. *Akvedukten vid Zaghouan om stat, moral och det liberala samhällets framtid*, uppl 2, Stockholm: Svante Weyler

Rostow W.W., 1994. "Jean Monnet: The innovator as diplomat", *The Diplomats, 1939-1979*, Princeton University Press, [Elektronisk] Tillgänglig: <http://jstor.org/stable/j.ctv8pz9nc.14> (hämtdatum 2020-04-21)

Shaev, Brian, 2016. "Workers' Politics, the Communist Challenge, and the Shuman Plan: A Comparative History of the French Socialist and German Social Democratic

Parties and the First Treaty for European Integration”, IRSH 61 s.251-281,
[Elektronisk] Tillgänglig: <http://doi.org/10.1017/S0020859016000250> (hämdatum
2020-04-07)

Ström Melin, Annika, 2005. *Européerna: Arvet efter EU:s pionjärer*, Stockholm:
Atlantis

Thyrén, Torsten, 2019. *Vetenskapsteori för nybörjare*, 3 uppl. Stockholm: Liber